Elena Pecenová

Elena Pecenová je všestranná tvůrčí bytost. Vyjadřuje se skrze psaný text (její básně jsou reflektované i na literární scéně), skrze performance (jejíž přesahy aktivně studovala i v rámci divadelního prostředí) a skrze video instalaci (kterou nejčastěji užívala v rámci studia na AVU). Své témata vždy paralelně promýšlí v kontextu soudobé teorie.

Pro svoji diplomovou práci chystá instalaci, která zahrnuje ambiciózní a zároveň ikonický ready-made; karoserii auta a slibné experimenty s materiálem. Instalace bude zároveň sloužit jako prostředí pro performance. Tématicky vychází z obrazu bouračky, který Elena plánuje rozvíjet v imaginativních obrazech. Vznikají částečně intuitivně a částečně v sobě reflektují úvahy, se kterými jsme se seznámili v teoretické části textu. K celku instalace, stejně jako k plánované performance, se v momentu psaní tohoto textu mohu vztahovat jen skrze její fragmenty a naše reflexe bude součástí diskuse v rámci státní zkoušky.

Teoretická část diplomové práce, která svým rozsahem a ponorem přesahuje obvyklý rámec teoretických prací na AVU, je zajímavým textem. Stěžejní otázkou, kterou si v úvodu textu Elena klade, je otázka po roli umělé inteligence. Přiklání se k tezím, které umělou inteligenci vnímají jako “metaforu rozšíření vlastní mysli”. Zejména v první části odkrývá důležitý způsob našeho vztahování se ke světu i sobě navzájem. Inspirativní teze jsou zde zdařile formulované. V druhé části textu se způsob vyjadřování potápí do básnického jazyka a limituje se tím možnost dále sledovat dříve načrtnutá témata. Elena sama v úvodu textu avizuje: ”Jazyk, kterým je práce psaná je osobní a zároveň i imaginativní, protože jsou v něm důležité vjemy, které se snažím zprostředkovat. Práce chce tento postoj obhájit a oba tyto póly propojit”. Mou čtenářskou zkušeností bylo ale spíše rozptýlení pozornosti a k propojení “pólů” nedošlo.

Druhou část textu vnímám jako další Eleninu svébytnou performativní polohu, ve které se víc než o hledání odpovědi na úvodní teze textu, snaží podvědomě vysvětlit fungování prostoru, ve kterém se cítí sebejistě. Zaujalo mě jakou roli v něm hraje vztahování se k druhým. “Afekt totiž neznamená jednoduše pocit nebo emocionální reakci. Je vztahový, vždy nás k něčemu váže, angažuje nás v určitém objektu, prostředí nebo příběhu. Jedná se o setkání, vytváření sounáležitosti, jistý druh spolu-přítomnosti, tedy současnosti”.

Přístup, se kterým jsem se u Eleny setkala spočíval vždy spíš ve vytváření situací, do kterých nelze vstoupit, jen je pozorovat. I naše spolupráce v rámci jejího působení na AVU nejlíp vystihuje performance. Elena performuje, my se díváme. Teoretickou část

diplomové práce uvádí Elena zážitkem z dětství, který přesně vystihuje její potřebu “vyslovit se najednou”. Při popisu tohoto zážitku jsem se ocitla i přes velkou vzdálenost v pozici Elenina otce, který říká: “Dejte jí chvíli, ona to zvládne.” Elena pracuje samostatně svým jedinečným způsobem, který se pohybuje mezi rolí pragmatické režisérky a šamanky. Jakkoliv dramatický vývoj naše spolupráce měla, vždy jsme nakonec skončili v rolích těch, co čekají a věří že to zvládne. Její tvůrčí přístup pěkně vystihuje pasáž v závěru textu své teoretické práce, kde píše: ”Tam, kde chybí kontext, vzniká něco nového. Když toto tvrzení přijmeme, otevřeme se tím subjektivitě každého jednotlivce. Dochází k novým a zajímavým vyústěním, řešením, které vytváří lokalizovatelný obsah.”

Za výjimečnou zkušenost spolupráce s Elenou jsem vděčná a těším se na její další působení. Teoretickou i praktickou část diplomové práce hodnotím výborně a navrhuji udělení titulu MgA.

doc. MgA. Pavla Sceranková, Ph. D.